

Nieuwe teelten en een gezonde bodem, twee vliegen in één klap

We hebben het er hier al vaker over gehad: een gezonde bodem vraagt werk, veel werk, en het duurt jaren om een bodem weer gezond te maken eens er problemen zijn ontstaan. Het belangrijkste element in het gezond maken van de bodem is organische stof. En dat is nu net een probleem want de manier waarop de bodem gebruikt wordt, kan leiden tot een daling van de hoeveelheid organische stof. Een van de manieren om dit terug wat op te krikken, is het telen van graan en als het kan zo veel mogelijk stro inwerken. ‘Maar aan graan is weinig of niets verdiend’, klinkt het dan al snel. Daarom is het interessant dat er hier en daar initiatieven ontstaan om uit dat graan meer inkomen te halen en tegelijk de bodemkwaliteit te verbeteren (en indien mogelijk aan die bodem ook nog iets te verdienen).

Bart Vleeschouwers

Op onze Vlaamse landbouwgronden is organische stof om verschillende redenen van levensbelang. Organische stof maakt de bodem wat beter bewerkbaar en regelt de waterhuishouding, wat zeker in onze kurkdroge en bloedhete zomers van de laatste jaren van het grootste belang is. In de inleiding gaven we al aan dat door granen te telen en het stro in te werken er in de bodem humus ontstaat die niet meteen weer afgebroken wordt. Met groenbedekkers zal je ook organische stof in de bodem krijgen, maar die is minder stabiel en zal sneller door het bodemleven afgebroken worden tot CO₂ en water. Stabiele koolstof (of beter: structurele humus) verkrijgt je met organische verbindingen waarmee het bodemleven het wat moeilijker heeft om ze af te breken: cellulose en lignine. En dat vindt men onder andere in stro en hout.

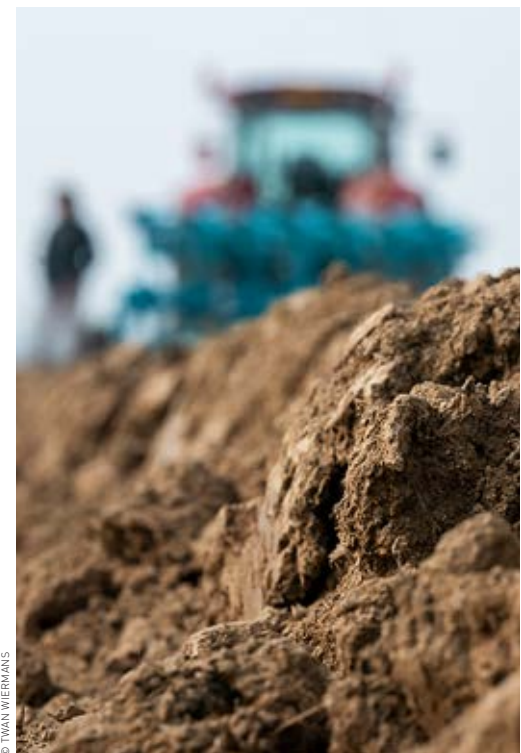
Ook het toedienen van houtsnippers (liefst gemaakt van niet te dikke takken) heeft zeer mooie effecten op de organische stof. Met stro hoeft je het zelfs niet zo ver te zoeken. Projecten

zoals ‘Lokaal Groed’ kunnen toelaten dat je een betere prijs krijgt zodat het inwerken van stro een optie wordt in plaats van het te verkopen. Daarnaast zien we initiatieven ontstaan waarbij landbouwers inkomsten genereren uit ecosysteemdiensten.

Een markt voor ecosysteemdiensten

Het blijft een uitdaging om extra inspanningen op het vlak van biodiversiteit en bodemkwaliteit, via het product, uit de markt te halen. In het algemeen gaat het om ecosysteemdiensten zoals de opslag van koolstof in de bodem met daaraan gelinkt bodemvruchtbaarheid, erosiecontrole, nutriëntenbeschikbaarheid, maar ook habitatvorming voor natuurlijke bestrijding en betere bestuiving. Op het niveau van de teelt zit hier dus potentieel winst, maar mits wat afstemming kunnen bepaalde maatregelen ook een positieve rol spelen op een maatschappelijk niveau. Je kan daarmee invulling geven aan bestaande noden in een bepaalde regio. In Duitsland bijvoorbeeld is er

een online marktplaats waar burgers initiatieven van landbouwers kunnen ondersteunen door certificaten te kopen. De prijs van de certificaten wordt bepaald op basis van de te verwachten impact op biodiversiteit en andere ecosysteemdiensten. In Vlaanderen zijn Innovatiepunt en Boeren Natuur Vlaanderen betrokken in projecten als ‘Ecological Farming’ en ‘FABulous farmers’. Ze onderzoeken economisch haalbare businesscases voor het leveren van ecosysteemdiensten. Het is de bedoeling dat er in de toekomst extra mogelijkheden komen om niet enkel je product maar ook je productiewijze te verwaarden. ■

Het is zoeken naar mogelijkheden om niet enkel je product maar ook je productiewijze te verwaarden.